

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8574/2023
13.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића, Марије Терзић, Драгане Миросављевић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Рајковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизијама парничних странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 179/22 од 16.09.2022. године, у седници одржаној 13.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гжрр 179/22 од 16.09.2022. године у делу става првог изреке којим је делимично преиначена пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 104/19 од 23.12.2021. године, тако да се износ накнаде од 1.702.218,03 динара са законском каматом од 23.12.2021. године до исплате, досуђен првостепеном пресудом, умањи за онолико колико тужиоцу евентуално буде исплаћено из имовине стечајног дужника у поступку Привредног суда у Краљеву Ст 52/15, тако што се у том делу **ОДБИЈА** жалба тужене и пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 104/19 од 23.12.2021. године **ПОТВРЂУЈЕ**, док се у преосталом делу ревизија тужиоца **ОДБИЈА** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 130.500,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 179/22 од 16.09.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 179/22 од 16.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду Прр1 104/19 од 23.12.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена Република Србија да тужиоцу АА из ..., на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у

предмету Привредног суда у Краљеву Ст 52/15 исплати износ од 1.702.218,03 динара са законском затезном каматом почев од 23.12.2021. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 132.750,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршност пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 179/22 од 16.09.2022. године, ставом првим изреке, делимично је преиначена пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 104/19 од 23.12.2021. године тако што ће се износ накнаде од 1.702.218,03 динара са затезном каматом од 23.12.2021. године до исплате, досуђен првостепеном пресудом умањити за онолико колико тужиоцу евентуално буде исплаћено из имовине стечајног дужника у поступку Привредног суда у Краљеву Ст 52/15, а у преосталом делу става првог изреке пресуда је потврђена а жалба тужене одбијена, као неоснована. Ставом другим изреке, преиначено је решење о парничним трошковима из става другог пресуде Првог основног суда у Београду Прр1 104/19 од 23.12.2021. године па је тужена Република Србија обавезана да тужиоцу на име трошкова првостепеног поступка уместо износа досуђеног побијаном пресудом плати 48.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену парничне странке су благовремено изјавиле ревизије, и то тужилац на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, а тужена са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о основаности ревизије тужиоца у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23) Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног апелационог суда Рж Ст 2284/19 од 24.06.2019. године делимично је усвојен приговор тужиоца и утврђена повреда права на суђење у разумном року у поступку Ст 52/15 Привредног суда у Краљеву, а стечајном суду је наложено да у року од четири месеца од пријема решења предузме неопходне радње у циљу уновчења преостале имовине стечајног дужника. Тужба у овој парници је поднета 20.12.2019. године, а стечајни поступак није завршен. Тужилац је био радник у ХТП „Фонтана“ АД у реструктурирању, а његов послодавац је пресудом Основног суда у Краљеву – Судска јединица у Врњачкој Бањи П1 1044/11 од 17.04.2011. године обавезан да тужиоцу плати зараду од 01.11.2008. до 31.10.2011. године у износу од 790.888,00 динара, регрес за коришћење годишњег одмора за 2008, 2009. и 2010. годину и трошкове превоза за период од јануара до маја 2011. године, све са затезном каматом и трошкове поступка у износу од 51.609,00 динара. Обавеза по пресуди није добровољно испуњена па је тужилац 02.07.2011. године поднео предлог за извршење, а Основни суд у Краљеву, Судска јединица у Врњачкој Бањи је решењем И 3171/12 од 16.07.2011. године дозволио извршење ради наплате главног дуга од 899.969,00 динара са припадајућом затезном каматом и трошковима поступка од 51.609,00 динара са каматом по рачунима извршног дужника. Средство за извршење је промењено тако што је извршење дозвољено на непокретности извршног дужника и тужилац је уписом решења о извршењу у јавни регистар стекао заложно право. Над тужиоцевим послодавцем је решењем Привредног суда у Краљеву Ст 52/15 од 18.01.2016. године отворен стечај. Тужиоцу је закључком о листи утврђених и оспорених потраживања признато потраживање у износу од укупно 1.818.937,27 динара. Према решењу Рж Ст 2284/19 организовано је пет продаја

имовине стечајног дужника, а према обавештењу стечајног управника тужиоцу је по решењу о главној деоби од 30.04.2018. године исплаћено 116.719,24 динара. Стечајни поступак у време доношења побијане пресуде није био завршен, па је неизмирено потраживање у том тренутку износило 1.702.218,03 динара. Тужиочев послодавац ДП „Фонтана“ је приватизован продајом 70% друштвеног капитала, али уговор о приватизацији је раскинут одлуком Агенције за приватизацију од 15.05.2007. године. Капитал који је био предмет приватизације је пренет на државу, па је у тренутку отварања стечаја држави припало 69,99% капитала. Предмет намирења у парничном, извршном и стечајном поступку су била потраживања из радног односа настала после раскида уговора о приватизацији, у периоду од 2008. до 2011. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је основан тужбени захтев по основу накнаде штете настале повредом права на суђење у разумном року, због чега је тужену обавезао да тужиоцу плати накнаду, што је прихватио и другостепени суд, изузев у односу на део потраживања за који постоји могућност да тужилац добије из стечајне масе, због чега је део првостепене пресуде преиначен, тако што је у изреци одлуке о накнади штете унето да ће се досуђени износ умањити за онолико колико тужиоцу, евентуално буде исплаћено из имовине стечајног дужника у поступку Привредног суда у Краљеву Ст 52/15, са образложењем да ће се на овај начин спречити ризик од двоструке наплате.

Међутим, основано је ревизијом тужиоца истакнуто да је другостепена пресуда у преиначујућем делу заснована на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење, ставом 2. истог члана је прописано да поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 4), а ставом 3. истог закона је прописано да одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Одредбом члана 189. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи, док је ставом 2. истог члана прописано да се висина накнаде штете одређује према ценама у време доношења судске одлуке, изузев случаја кад закон наређује што друго. Одредбом члана 190. истог закона прописано је да ће суд узимајући у обзир околности које су настале после проузроковане штете, досудити накнаду у износу који је потребан да се оштећеникова материјална ситуација доведе у оно стање у коме би се налазила да није било штетне радње или пропуштањем.

Накнадом материјалне штете, према правилима облигационог права, успоставља се раније стање које је било пре него што је штета настала, исплатом у новцу уколико успостављање ранијег стања не надокнађује штету у потпуности или ако успостављање ранијег стања није могуће (члан 185. Закона о облигационим односима).

Европски суд за људска права је у предметима у односу на Републику Србију изразио став да за неисплаћена потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним државним капиталом, као субјеката под контролом државе, досуђена правноснажном судском одлуком која су у извршном поступку остала ненаплаћена дужи временски период одговара Република Србија из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима Република Србија је обавезана да из сопствених средстава, у року од три месеца од њихове правноснажности, исплати подносиоцима представке износе који су им досуђени

правноснажним пресудама домаћих судова. Уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права и Уставни суд је својим одлукама, којима је усвајао уставне жалбе због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије, услед неспровођења решења о извршењу - принудне наплате новчаног потраживања из радног односа од предузећа са већинским друштвеним или државним капиталом, утврђивао право подносиоца уставне жалбе на накнаду материјалне штете у висини износа опредељених решењем о извршењу, умањених за евентуално наплаћене износе по том основу.

Следом изложеног, по становишту ревизијског суда, тужена је у овом случају дужна да исплати износе досуђене извршном исправом и одређене решењем о извршењу, што значи и затезну камату на износ главног дуга од датума његове доспелости па до дана подношења тужбе у овом спору. На тај начин тужиоцу ће бити надокнађена материјална штета у складу са правилом садржаним у члану 185. Закона о облигационим односима и његово имовно стање бити доведено у положај у којем би се налазило да је извршни поступак окончан исплатом досуђеног потраживања у разумном року.

Дакле, тужиоцу припада право на накнаду материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року у пуном износу накнаде, који може бити умањен само за евентуално познате износе до дана пресуђења, а не и за износе колико тужиоцу, евентуално буде исплаћено убудуће из имовине стечајног дужника, као што је погрешно закључио другостепени суд и због чега је побијана пресуда у том делу преиначена и потврђена првостепена пресуда, док је ревизија тужиоца у преосталом делу одбијена.

Због тога је, на основу члана 416. став 1. и члана 414. ЗПП, одлучено као у ставу првом изреке пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Тужилац је поднео одговор на ревизију тужене.

Према одредби члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Према ставу 2. истог члана о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни суд у већу од пет судија.

Врховни суд је оценио да у конкретном случају нису испуњени законски услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. став 1. ЗПП, јер нема разлога који указују на потребу уједначавања судске праксе или новог тумачења права, као ни потребу разматрања правних питања од општег интереса или правних питања у интересу равноправности грађана. Правилна примена материјалног права у споровима са захтевом као у конкретном случају зависи од утврђеног чињеничног стања, а ревизијом тужене се заправо оспорава утврђено чињенично стање, што у поступку по ревизији није дозвољено на основу члана 407. став 2. ЗПП.

Како на основу изнетог произилази да у конкретном случају нису испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 410. став 2. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија недозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овом спору поднета је 24.12.2019. године, а као вредност предмета спора означено је 1.702.218,03 динара, што представља противвредност 14.483,48 евра.

Како се у конкретном случају ради о имовинскоправном спору који се односи на накнаду штете у коме вредност предмета спора побијаног дела очигледно не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Тужилац је делимично успео у ревизијском поступку, због чега му у смислу члана 165. став 1. ЗПП припадају трошкови ревизијског поступка, и то на име састава ревизије од стране адвоката 33.000,00 динара и на име таксе за ревизију 97.500,00 динара што укупно чини износ од 130.500,00 динара.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу четвртном изреке.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић